

**КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН БИЛИМ БЕРҮҮ ЖАНА
ИЛИМ МИНИСТРЛИГИ**

**И.АРАБАЕВ АТЫНДАГЫ КЫРГЫЗ МАМЛЕКЕТТИК УНИВЕРСИТЕТИ
КЫРГЫЗ БИЛИМ БЕРҮҮ АКАДЕМИЯСЫ**

Д 13. 11.023 диссертациялык кеңеш

Кол жазма укугунда

УДК 37:372:371.3:681.142.1

ӨМУРАЛИЕВ МАРАТ ҮСӨНАКУНОВИЧ

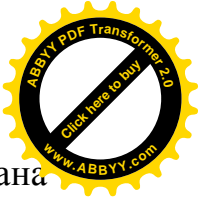
**КЕЛЕЧЕКТЕГИ БАШТАЛГЫЧ МЕКТЕПТИН МУГАЛИМДЕРИНИН
МААЛЫМАТТЫК - КОМПЬЮТЕРДИК ТЕХНОЛОГИЯЛАРДЫ
КОЛДОНУУ КӨНДҮМДӨРҮН КАЛЫПТООНУН ДИДАКТИКАЛЫК
НЕГИЗДЕРИ**

13.00.01 – жалпы педагогика,
педагогиканын жана билим берүүнүн тарыхы

педагогика илимдеринин кандидаты окумуштуулук
даражасын изденип алуу үчүн жазылган диссертациянын

А В Т О Р Е Ф Е Р А Т Ы

Бишкек – 2012

Диссертация Нарын мамлекеттик университетинин «Математика жана информатика» кафедрасында аткарылды.

Илимий жетекчиси: педагогика илимдеринин доктору, профессор
Сияев Таштанбек Моңолдорвич

Расмий оппоненттер: педагогика илимдеринин доктору
Алимбеков Акматалы

педагогика илимдеринин кандидаты, доцент
Орускулов Тимур Раевич

Жетектөөчү мекеме: К.Тыныстанов атындагы Ысык-Көл мамлекеттик университетинин педагогика жана психология кафедрасы, Каракол шаары,
Ж. Абдрахманов көчөсү 103

Диссертациялык иш 2012-жылдын «9» мартында саат 15:00дө И. Арабаев атындагы Кыргыз мамлекеттик университетинин жана Кыргыз билим берүү академиясынын алдындагы педагогика илимдеринин доктору (кандидаты) окумуштуулук даражасын изденип алуу боюнча түзүлгөн Д.13.11.023. диссертациялык кеңештин жыйынында корголот. Дареги: 720026, Бишкек шаары, Раззаков көчөсү, 51.

Диссертация менен И.Арабаев атындагы Кыргыз мамлекеттик университетинин илимий китепканасынан таанышууга болот.

Автореферат 2012-жылдын 9-февралында таркатылды.

Диссертациялык кеңештин окумуштуу катчысы,
педагогика илимдеринин доктору,
доцент

Чоров М.Ж.

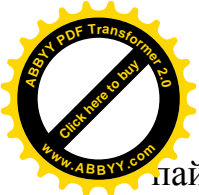

ИЗИЛДӨӨНҮН ЖАЛПЫ МҮНӨЗДӨМӨСҮ

Теманын актуалдуулугу. Кыргыз Республикасында билим берүүнүн сапатын жогорулатуу эң орчундуу педагогикалык маселелердин бири. Өз учурунда орто билим берүү системасынын негизи болгон башталгыч мектептеги окуу процесси маңыздуу өзгөрүүгө учурашы зарыл. Өзгөрүү окуу процессинин ар бир бөлүгүн камтып, анын бардык катышуучуларынын бири-бирине болгон байланышын жаңы деңгээлге көтөрүүгө жана ошондой эле жаңы технологияларды колдонууга багытталышы керек. Демек, башталгыч мектеп мугалимдеринин кесиптик даярдыгын терең анализдөө жана аны азыркы талаптарга ылайыкташтыруу актуалдуу илимий маселе болуп саналат. Башталгыч мектептеги окуу процессин натыйжалуу жүргүзүү үчүн биринчи ирээтте маалыматтык-компьютердик технологияны системалуу жана үзгүлтүксүз колдонуу зарыл. Бирок, «Педагогика жана башталгыч билим берүүнүн методикасы» адистиги боюнча мамлекеттик стандарттын жана айрым жогорку окуу жайларынын окуу пландарынын жалпы анализи башталгыч мектепте маалыматтык-компьютердик технологияларды колдонууга толук көңүл бурулбаганын көрсөтөт.

Россия Федерациясында башталгыч мектепке компьютердик техноло---гияларды киргизүү боюнча бир нече диссертациялык изилдөөлөр жүргүзүлгөн. Брусницына Г.Г., Добудько Т.В., Зияутдинова С.М., Литвинович О.И., Ряхинова И. Б., Сергеева Т.Ф. жана башкалардын диссертациялык изилдөөлөрү компьютердик технологиянын окуу процессинде колдонуунун теориялык жана практикалык маселелерине арналган. Кыргыз Республикасында жаңы маалыматтык технологиялар боюнча диссертациялык изилдөөлөр төмөнкүлөр: Орускулов Т.Р. кыргыз мектептеринде информатика түшүнүктөрүн калыптоонун өзгөчөлүктөрүн аныктаган (1992-ж.), Басина О.Н. мектеп окуучуларына маалыматтык технологияларды окутуу методикасын изилдеген (1995-ж.), Кененбаев А.М. жогорку окуу жайында информатиканы модулдук технологиянын негизинде окутууну караган (2001 -ж.), Нуржанова С.А. жогорку окуу жайларында окуу методикалык комплексин иштеп чыгууну анализдеген (2004-ж.), Карагулов Д. информатика курсун жогорку окуу жайларда окутуунун илимий негиздерин изилдеген (2005-ж.), Панкова Г.Д. маалыматтык технологияны колдонуу менен студенттердин өз алдынча иштерин уюштуруу маселелерин караган (2005-ж.), Рыбина Т.И. маалыматтык технология менен студенттердин окуу иштерин баалоо маселесин аныктаган (2007-ж.), Ажыбаев Д.М. студенттердин таанып билүү ишмердигин маалыматтык технология менен өнүктүрүүнү изилдеген (2008-ж.). Бирок, азыркы мезгилге чейин башталгыч мектепте мугалимдердин маалыматтык-компьютердик технологияларды колдонуу мүмкүнчүлүгүнө атайын арналган диссертациялык изилдөө жүргүзүлө элек.

Башталгыч мектептин мугалимдери маалыматтык-компьютердик технологияны толук өздөштүрүп, аны практикада колдонуу көндүмдөрүнө сөзсүз түрдө ээ болушу зарыл. Мугалимдер окуу процессинде маалыматтык технологияны колдонуу менен мектеп окуучуларынын тиешелүү кызыгуусун

лайда кылышат, окуу процесси жогорку ылдамдыкта жүргүзүлөт жана ар бир окуучунун өз алдынча иштей билүүсүнө шарт түзүлөт. Демек, башталгыч мектеп мугалимдеринин кесиптик даярдыгына маалыматтык-компьютердик технологияны колдонуу боюнча компонент киргизилиши зарыл.

Башталгыч мектептин мугалимдерин жогорку окуу жайларда даярдоо процессинде төмөнкү **карама-каршылыктар** орун алган:

- башталгыч мектеп мугалимдеринин кесиптик даярдыгында маалыматтык-компьютердик технологияны жогорку деңгээлде колдонуу талабы менен келечектеги мугалимдер үчүн маалыматтык-компьютердик технология боюнча атайын курстун иштелип чыкпагандыгы;

- маалыматтык-компьютердик технологиянын негизинде окуу процессинин натыйжалуу жүрүшү менен маалыматтык-компьютердик технологиянын негизинде окуу процессин жүргүзүү боюнча мугалимдерге арналган методикалык иштелмелердин жоктугу;

- башталгыч мектеп окуучуларынын билим сапатына коюлган талаптардын жогорулашы менен ал сапатты камсыз кылуу боюнча атайын багыттуу изилдөөлөрдүн жүргүзүлбөгөндүгү.

Көрсөтүлгөн карама-каршылыктарды чечүү **«Келечектеги башталгыч мектептин мугалимдеринин маалыматтык-компьютердик технологияларды колдонуу көндүмдөрүн калыптоонун дидактикалык негиздери»** аттуу илимий теманы тандоону шарттады.

Диссертациянын темасы менен илимий изилдөөлөрдүн байланышы. Диссертациялык изилдөөнүн темасы С.Нааматов атындагы Нарын мамлекеттик университетинин педагогика илиминин негизги маселелерине арналган илимий изилдөө иштеринин курамына кирет.

Изилдөөнүн максаты: келечектеги башталгыч мектеп мугалимдеринин маалыматтык - компьютердик технологияны колдонуу көндүмдөрүн калыптоонун дидактикалык негиздерин иштеп чыгуу жана аны практикага киргизүү.

Изилдөөнүн милдеттери:

- келечектеги башталгыч мектептин мугалимдеринин маалыматтык - компьютердик технологияны колдонуу көндүмдөрүнүн дидактикалык негиздеринин теориялык жана практикалык маселелерин анализдөө;

- келечектеги башталгыч мектептин мугалимдери үчүн маалыматтык - компьютердик технологияны колдонуу боюнча атайын курстун түзүлүшүн жана мазмунун аныктоо;

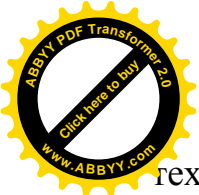
- башталгыч мектептин мугалимдеринин маалыматтык - компьютердик технологияны колдонуусу боюнча методикаларды иштеп чыгуу;

- илимий гипотезаны бир канча этаптагы педагогикалык экспериментти жүргүзүү менен текшерүү.

Изилдөөнүн илимий жаңылыгы жана теориялык мааниси:

- башталгыч мектепте маалыматтык-компьютердик технологияны колдонуунун зарылчылыгынын далилдениши;

- башталгыч мектептин мугалимдери «Маалыматтык жана компьютердик

технологиялар баштапкы класстын мугалиминин кесиптик ишмердигинде» атайын курстун даярдалышы;

- башталгыч мектепте маалыматтык-компьютердик технологияны колдонуунун электрондук окуу колдонмонун мазмуну жана түзүлүшү.

Изилдөөнүн практикалык мааниси: илимий-теориялык жобону камтыган ишти колдонуу уюштуруу-методикалык жолдомо технологиялык жазылмалар менен окуу жайлардын педагогикалык практикадагы реалдуу шарттарынын жыйынтыгы, башкача айтканда:

- даярдалган атайын программа педагогикалык адистиктер боюнча мугалимдерди даярдоодо атайын көндүмдөрдү калыптоо үчүн колдонулат;

- негизги мектепте маалыматтык-компьютердик технологияны колдонуу үчүн;

- атайын курстун башталгыч класстын мугалимдеринин кесибин жогоруулатууда колдонулушу.

Коргоого сунушталган негизги жоболор:

- келечектеги башталгыч мектептин мугалимдеринин информациялык-компьютердик технологияларды колдонуу көндүмдөрүнүн деңгээлдеринин аныкталышы;

- башталгыч мектептин мугалимдерин маалыматтык-компьютердик технологияларды колдонуу көндүмдөрүнүн уюштуруу каражаттарынын шарттарынын белгилениши;

- жогорку окуу жайында келечектеги башталгыч мектептин мугалимдерин информациялык-компьютердик технологияларды колдонуу көндүмдөрүнүн модели.

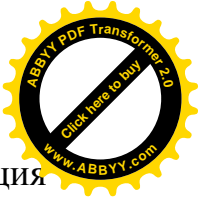
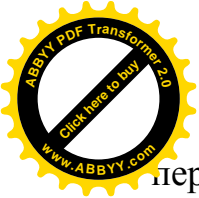
Изилдөөчүнүн өздүк салымы:

- башталгыч мектеп мугалимдеринин маалыматтык - компьютердик технологияны колдонуу көндүмдөрү боюнча илимий изилдөөлөрдүн анализи;

- мугалимдер үчүн «маалыматтык - компьютердик технологияны башталгыч класстын мугалиминин кесиптик ишмердигинде» курсун иштеп чыгуу;

- педагогикалык экспериментти жүргүзүү жана анын жыйынтыгын талдоо.

Изилдөөнүн жыйынтыгынын апробацияланышы жана талкууланышы. Диссертациялык изилдөөнүн жыйынтыктары Кыргызстандын жогорку окуу жайларында, чет өлкөлөрдөгү илимий – практикалык конференцияларында талкууланган: «Научно-практическая конференция, посвященной 60-летию образования ИГУ им.К.Тыныстановы» (г.Каракол, 2001г.); «Илим жана инновация» аттуу 1-республикалык илимий-практикалык конференция (Нарын ш., 2008-ж.); «Орто жана жогорку окуу жайларында табигый-математикалык предметтерди окутуунун актуалдуу проблемалары» аттуу 9-республикалык илимий-практикалык конференция (Бишкек ш., 2009-ж.); «Реализация воспитательных систем формирования патриотизма и гражданской ответственности молодежи: опыт, проблемы, перспективы» (г. Тараз, 2009 г.); «Педагогикалык билим берүүнүн проблемалары жана өнүгүү

перспективасы» аттуу республикалык илимий-практикалык конференция (Бишкек ш., 2011-ж.).

Диссертациянын натыйжаларынын жарыяланышы. Изилдөөнүн багыты боюнча бардыгы 12 макала, анын ичинен бир макала Казакстан Республикасында, бир макала Өзбекстан Республикасынынан чыгарылган.

Изилдөөнүн базасы болуп С.Нааматов атындагы Нарын мамлекеттик университети, Талас мамлекеттик университети жана Жалал-Абад менен Нарын облустарынын орто мектептери эсептелет.

Диссертациялык иштин түзүлүшү. Диссертациялык иш киришүүдөн, үч главадан, корутундудан, колдонулган адабияттардын тизмесинен, тиркемеден, 34 таблицадан жана 6 сүрөттөн турат. Диссертациянын жалпы көлөмү 169 бет.

ИЗИЛДӨӨНҮН НЕГИЗГИ МАЗМУНУ

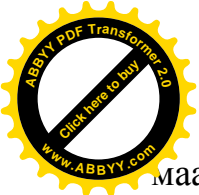
Диссертациялык киришүү бөлүгүндө изилдөөнүн актуалдуулугу белгиленген, изилдөөнүн максаты жана милдети аныкталган, изилдөөнүн жаңылыгы көрсөтүлгөн, анын теориялык жана практикалык мааниси ачылган жана изилдөөнүн апробациясы берилген.

Диссертациялык изилдөөнүн биринчи главасы “Башталгыч мектеп мугалимдеринин маалыматтык компьютердик технологияларды колдонуусунун теориялык маселелери” деп аталат жана ал билим берүүнүн мыйзамдарына, диссертациялык изилдөөлөрдүн анализине багытталган.

Маалыматтык технологиянын дидактикалык маселелерин В.М. Глушков, А.П. Ершов, В. А. Извозчиков, А.А. Кузнецов, Т.А. Сергеева, С.А. Смирнов, И.В. Роберт, Е.И. Машбица жана башкалар изилдеген. В.М.Глушковдун аныктамасы боюнча маалыматтык технология (МТ) - маалыматтарды алуу, сактоо жана жайылтуу **процесси**; С.А.Смирновдун изилдөөсүндө МТ – маалыматтарды иштеп чыгуу жана сактоо боюнча методдордун **ирээттүүлүгү жана жыйындысы**; В. А. Извозчиковдун пикирине ылайык МТ – компьютердин жардамы менен маалыматтарды таратуу, берүү жана эсептөө **программалык каражаттарды иштеп чыгуу** эсептелет. Ал эми И.В.Роберттин илимий монографиясында маалыматтык технологияны окуу процессинде колдонуунун маселелери: интерктивдүү диалог; автоматташтырылган текшерүү; өздүк текшерүү, тест жүргүзүү жана башкалар чагылдырылган.

Мындан тышкары, Россия Федерациясында бир катар диссертациялык изилдөөлөр түздөн түз мектеп мугалимдеринин маалыматтык компьютердик технологияларды (МКТ) колдонуунун теориялык жана практикалык маселелерине арналган. Алсак, Брусницына Г.Г., Брыскина О.Ф., Добудько Т.В., Зайцева О.В., Ряхинова И.В. жана башкалардын диссертациялык изилдөөлөрү башталгыч мектеп мугалимдеринин МКТны колдонуунун билгичтиктерине жана көндүмдөрүнө багытталган.

Изилдөөлөргө жүргүзүлгөн талдоо көрсөтүп тургандай, болочоктогу башталгыч класстын мугалимдери МКТны окуу процессинде толук кандуу колдонуу үчүн МКТ боюнча маалыматка ээ болуу зарыл. МКТ боюнча

маалыматтуулук - бул персоналдык компьютерлерди, санарип технологияларын, коммуникация куралдарын жана (же) тармактарын азыркы коомдо кызмат аткаруу үчүн маалыматты түзүү, маалыматка жетүү, аны башкаруу, аны интеграциялоо, маалыматты баалоо үчүн колдонуу болот. Бул аныктамада бир канча түшүнүктөр менен терминдер колдонулат. МКТ – маалыматты электрондук түрдө берүү, аны иштетүү жана сактоо, бирок сөзсүз эле аны өткөрүү эмес. Маалыматтык-компьютердик технология өзү менен маалыматтык жана коммуникациялык технологиялардын бирикмесин элестетет. Маалыматтуулук – бул индивидуумга дайыма окууга жана өсүүгө мүмкүндүк берүүчү динамикалуу курал (сөздүн эң кеңири маанисинде). Санарип технологиялары компьютердик жана программалык камсыздоого тийиштүү болушат; коммуникация куралдарынын – жардамы менен маалымат берилүүчү продуктар менен кызматтар, тармактар – бул маалыматты берүүнүн каналдары.

Өз кезегинде, МКТ- маалыматтуулук төмөнкү таанып-билүүчүлүк же когнитивдүү ишмердүүлүктөрдөн түзүлөт:

- МКТ куралдарын зарыл маалыматты идентификациялоо жана тиешелүү түрдө элестетүү үчүн колдонуу жөндөмдүүлүгү (маалыматты аныктоо);
- маалыматтарды топтоо жана табуу билгичтиги (маалыматка ээ болуу);
- белгилүү болгон маалыматтарды классификациялоо же уюштуруу схемаларын колдонуу билгичтиги (маалыматты башкаруу);
- маалыматты интерпретациялоо жана жеткирүү билгичтиги. Буга маалыматтарды жалпылоо, салыштыруу жана өз ара өзгөчөлүктөрүн аныктоо кирет (маалыматтарды интеграциялоо);
- маалыматтын сапаты, маанилүүлүгү, пайдалуулугу же эффективдүүлүгү тууралуу тыянак чыгара билүү (маалыматты баалоо);
- маалыматтарды жалпылоо, адаптациялоо, колдонуу, проектирлөө жана жаңы маалыматтарды иштеп чыгуу билгичтиги (маалыматты түзүү);
- маалыматты МКТ чөйрөсүндө тийиштүү түрдө берүү жөндөмдүүлүгү. Буга электрондук маалыматты белгилүү бир аудиторияга багыттоо жана билимдерди тиешелүү багытта берүү жөндөмдүүлүгү кирет (маалыматты кабарлоо).

Башталгыч мектептин мугалиминин **МКТны колдонуу көндүмү** маалыматтык технологияларды окуу процессинин бардык этабында толук кандуу колдонуу мүмкүнчүлүгү болуп саналат. МКТны колдонуу көндүмдөрүн үч деңгээлде кароого болот:

Баштапкы деңгээл – адаптациялоо деңгээли. Башталгыч мектептин мугалими даяр технологиянын негизинде МКТны окуу процессинде колдонот.

Орто деңгээл - өзгөртүп түзүү деңгээли. Башталгыч мектептин мугалими МКТны өз алдынча стандарттык колдонмо программаларды өзгөртүү менен МКТны окуу процессинде колдонот.

Жогорку деңгээл – изилдөө деңгээли. Башталгыч класстын мугалими МКТнын бардык өзгөчөлүктөрүн толук өздөштүрүү менен бирге өз алдынча зарыл болгон программаларды түзүүнүн негизинде МКТны окуу процессинде натыйжалуу колдонот.

Диссертациялык изилдөөнүн экинчи главасы «Башталгыч мектеп мугалимдеринин маалыматтык компьютердик технологияны колдонуу көндүмдөрүн калыптоо» деп аталат жана ал республиканын мектептеринин компьютер менен камсыз болуу абалына жана башталгыч мектептин мугалимдерине МКТны колдонуунун көндүмдөрүн калыптоого багытталган атайын курсту түзүүгө арналган.

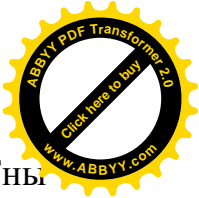
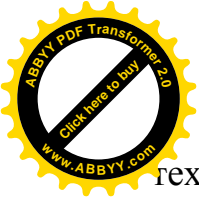
Башталгыч мектептин мугалимдеринин маалыматтык жана компьютердик технологияларды колдонуунун практикалык маселелерин аныктоо үчүн Нарын, Жалал-Абад облусунун мектептеринде мугалимдер арасында социологиялык изилдөө жүргүзүлдү.

Изилдөөнүн жыйынтыгы көрсөтүп тургандай, «Математика» предметин башталгыч класстарга компьютердин жардамында төрт амалды (кошуу, кемитүү, бөлүү, көбөйтүү) эсептөөнү үйрөтүү абдан зарыл деген мугалимдер Ат-Башы району боюнча 61 пайызды, Кочкор району боюнча 60 пайызды, Ак-Талаа району боюнча 52 пайызды, Нарын району боюнча 55 пайызды, Нарын шаарында - 54 пайызды, Тогуз-Тороо району боюнча 65 пайызды түздү. Ал эми, зарыл деген мугалимдер Ат-Башы районунда 33 пайызды, Кочкор районунда 35 пайызды, Ак-Талаа районунда 33 пайызды, Нарын районунда 42 пайызды, Нарын шаарында 41 пайызды, Тогуз-Тороо районунда 31 пайызды түздү. Бирок ошол эле учурда, айырмасы жок деген мугалимдер болгону 4 пайызды түздү. Социологиялык изилдөөгө катышкан бир дагы мугалим компьютердик технологияны колдонуу такыр кереги жок деген пикирди көрсөткөн жок.

Башталгыч класстарда компьютердин жардамы менен «Мекен таануу» предметин үйрөтүү абдан зарыл деген мугалимдер Ат-Башы району боюнча 63 пайызды, Кочкор району боюнча 65 пайызды, Ак-Талаа району боюнча 49 пайызды, Нарын району боюнча 53 пайызды, Нарын шаары боюнча 51 пайызды, Тогуз-Тороо району боюнча 63 пайызды түздү. Ал эми зарыл деген мугалимдер Ат-Башы районунда 31 пайызды, Кочкор районунда 30 пайызды, Ак-Талаа районунда 47 пайызды, Нарын районунда 41 пайызды, Нарын шаарында 42 пайызды, Тогуз-Тороо районунда 34 пайызды түздү. Демек, мектеп мугалимдери башталгыч мектепте компьютердик технологияны колдонууну зарыл деп эсептешет.

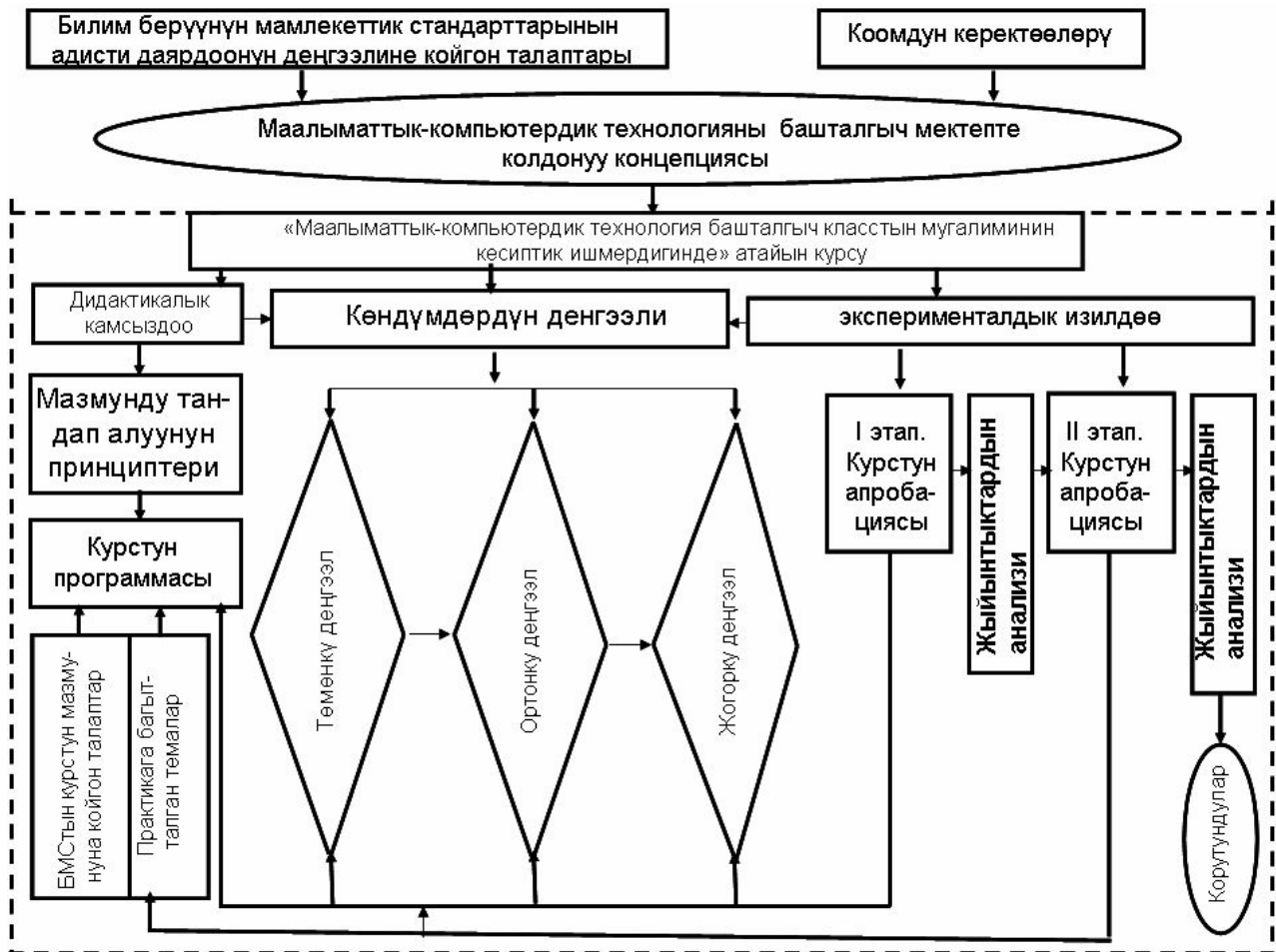
Мамлекеттик статистика Борборунун маалыматы боюнча анализ жүргүзүүдөгү берилген маалыматтарда, республиканын мектептери 2007-2008-окуу жылында карата 14,3 миң компьютер менен жабдылган. Бирок, алардын ичинде республикадагы мектептерде 25 пайыз компьютер иштебеген абалда турат. Эгерде компьютердин муундары боюнча караганда, Pentium III жана андан төмөн типтеги компьютерлер жалпы компьютерлердин 43 пайызга жакыны түзөт, ал эми Pentium IV тибиндеги компьютер – 36 пайызга чукулун түзөт. Мындан тышкары, башка типтеги электрондук эсептөөчү машиналар – 21 пайыз. Ошентип, республиканын ар бир мектебине орточо 7 компьютер туура келет, бирок анын ичинен эки компьютер иштебеген абалда турат.

Жыйынтыктап көрсөткөндө, башталгыч мектептерде маалыматтык-компьютердик технологияны колдонуу боюнча кандайдыр бир деңгээлде

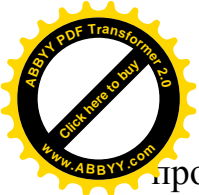
техникалык мүмкүнчүлүктөр түзүлгөнү менен мектеп мугалимдерде МКТны колдонуу көндүмдөрүн калыптоо боюнча атайын курсту иштеп чыгуу зарылчылыгы аныкталды.

Болочоктогу башталгыч мектептин мугалимдеринин МКТны колдонуу көндүмдөрүн калыптоо үчүн «Маалыматтык жана компьютердик технологиялар башталгыч класстардын мугалиминин кесиптик ишмердигинде» атайын курстун түзүлүшү жана мазмуну аныкталды.

1 – сүрөт. «МКТ башталгыч класстын мугалиминин кесиптик ишмердигинде» курсу

Илимий изилдөөнүн жүрүшүндө келечектеги башталгыч мектеп мугалимдеринин МКТны колдонуу көндүмдөрүнө төмөнкүлөр кире тургандыгы аныкталды: персоналдык компьютерди окутуу каражаты катары колдонуу; көрсөтмө куралдарды түзүү; интернеттен маалымат издөө; мультимедиялык технологияларды окуу процессине киргизүү; электрондук колдонмолорду, көзөмөлдөөчү жана окутуучу программаларды пайдалануу; компьютердик класста практикалык иштөө, стандарттык жана педагогикалык

программаларды колдонуу; компьютердик класста педагогикалык программалык продуктыларды колдонуу менен өз алдынча сабак өтүү.

Изилдөөдө белгилүү педагогдор В.С.Ледневдун, В.В. Краевскийдин окуу материалынын мазмунун аныктоо боюнча негизги теориялык жоболору негиз катары колдонулду. Окуу материалынын мазмунун тандоонун идеясы билим берүүнүн гуманисттик жагына жана анын инсанга багытталышына, инсандын касиеттеринин жана сапаттарынын прогрессивдүү өзгөрүүлөрүнүн мүмкүндүгүнө негизделет. Ошондуктан атайын курстун мазмунун иштеп чыгууда, курстун мазмунун түзүүнүн негизги эки принциби аныкталды:

1. Мазмундун бардык элементтериндеги жана максаттардын жыйындысынын бардык деңгээлдериндеги шайкештик принциби Мазмундун бардык элементтеринде жана атайын курстун алдына коюлган милдеттердин жыйындысынын бардык деңгээлдеринде шайкештик принциби. Бул принципке ылайык, курстун мазмуну төмөнкүлөрдү камтууга тийиш:

- маалыматтык жана компьютердик технологиялардын теориялык негиздеринин элементтери;
- болочок мугалимге окуучуларды маалыматтык жана компьютердик технологияларды колдонууга даярдоо үчүн да, билим берүү мекемелеринин базасында кесиптик ишмердикти ишке ашыруу үчүн да зарыл болгон, мазмундун прикладдык мүнөздөгү элементтери.

2. Билим берүүнүн мазмунунун түзүлүшүнүн бүтүндүгү принциби. Бул принцип В.В. Краевскийдин пикири боюнча ар бир окуу предметинин түзүлүшү жана андагы материалдар жалпы бүтүндүктү камсыз кылышы зарыл. Мындай бүтүндүктүн натыйжаларынын бири прикладдык мүнөздөгү идеялардын, атайын курстун бардык окуу блокторунун мазмунунда ырааттуу улантылгандыгында. Башкысы – предмет аралык байланыштарды колдонууда турат.

Көрсөтүлгөн принциптердин негизинде «Маалыматтык жана компьютердик технологиялар баштапкы класстын мугалиминин кесиптик ишмердигинде» атайын курсунун мазмуну аныкталды. Белгиленген курстун мазмуну жана түзүлүшү таблица 1 берилди.

Бул курс “Педагогика жана башталгыч билим берүү” адистигинде билим алган студенттерине арналат. Курстун жалпы сааты – 120, анын ичинде лекция – 16 саат, лаборатория жана практика - 48саат -, өз алдынча иш - 56 саат. Атайын курс тогузунчу семестрде окутулат. Атайын курс С.Нааматов атындагы НМУнун окумуштуулар кеңеши тарабынан талкууланып бекитилген, студенттердин тандоо курсу катары кабыл алынган.

**«Маалыматтык жана компьютердик технологиялар баштапкы
класстын мугалиминин кесиптик ишмердигинде» атайын курсу**

ТЕМАТИКАЛЫК ПЛАН

№	Мазмуну	аудиториялык сааттар			Студенттин өз алдынча иши
		Бардыгы	Лекциялар	Лабораториялык-практикалык сабагтар	
1.	Киришүү	2	2		
1.1	Маалыматтык компьютердик технологиялар боюнча даярдоонун педагогикалык ишмердиктеги орду		2		2
2.	Мугалимдин жумушчу ордун компьютерди колдонуу менен уюштуруу	6	2	4	4
2.1	Билим берүү мекемесинин маалыматтык жалпы мейкиндиги жөнүндө түшүнүк, аны түзүүнүн моделдери, мугалимдин жекече маалыматтык мейкиндиги		2		
2.2	Мугалимдин жекече маалыматтык мейкиндигин уюштуруу. Microsoft Windowsко киришүү			4	4
3.	Microsoft Officeдин каражаттары менен көрсөтмө жана дидактикалык материалдарды даярдоонун методикалык негиздери	20		20	20
3.1	Microsoft Wordдо дидактикалык материалдарды даярдоонун ыкмалары			4	4
3.2	Microsoft Excelде дидактикалык материалдарды даярдоонун ыкмалары			4	4
3.3	Microsoft PowerPointто көрсөтмө куралдарды жана окуу-методикалык материалдарды даярдоонун ыкмалары			4	4
3.4	«Microsoft Office те көрсөтмө куралдарды жана окуу-методикалык материалдарды түзүү» практикуму			8	8
4.	Интернет билим берүү ишмердигинде	28	8	20	22
4.1	Интернет тармагын куруунун негиздери		2		
4.2	Интернет тармагынын сервистеринин билим берүүчүлүк мүмкүнчүлүктөрү				
4.3	Интернеттен маалымат издөөнүн мугалимдин жана окуучулардын ишмердигиндеги орду			4	4
4.4	Интернеттин билим берүүчүлүк ресурстары (обзор жана тематикалык издөө)			2	4
4.5	Тармактык билим берүүчүлүк жамааттар жана долбоорлор		2	2	
4.6	Интернет-ресурстарды билим берүүдө колдонуунун укуктук аспектилери		2		
4.7	Билим берүүчүлүк максаттагы Web-сайттарды түзүү технологиясына киришүү жана HTML тилинин негиздери		2	2	4
4.8	Билим берүүчүлүк ишмердиктеги көрсөтмө куралдар жана дидактикалык материалдар үчүн графикалык иллюстрацияларды даярдоонун ыкмалары			2	4
4.9	Окутуу ишмердигин колдоочу сайтты түзүүнүн технологиялык негиздери			4	
4.10	«Сайт-мугалимдин портфолиосунун макетин түзүү» практикуму			4	6
5.	Санариптик билим берүүчүлүк ресурстардын педагогикалык ишмердиктеги орду	8	4	4	12
5.1	Санариптик билим берүүчүлүк ресурстарды окуу-тарбия процессине киргизүү методикасынын жалпы маселелери		2		4
5.2	МКТны билим берүү мекемесине киргизүү боюнча мугалим-консультанттын ишмердиги		2		4
5.3	«Сабакты санариптик билим берүүчүлүк ресурстарды колдонуу менен куруу» практикуму			4	4
Бардыгы:		64	16	48	56

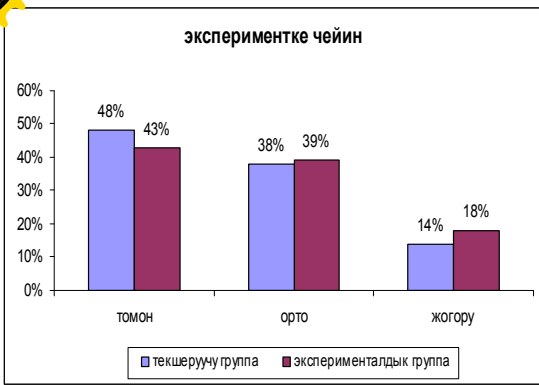

Диссертациялык изилдөөнүн үчүнчү главасы «Башталгыч мектеп мугалимдерине маалыматтык жана компьютердик технологияларды колдонуу көндүмдөрүн калыптоонун практикалык маселери» деп аталып МКТны колдонуу менен окуу процессин жүргүзүүгө, ошондой эле педагогикалык экспериментке арналган. Көрсөтүлгөн маселени чечүү үчүн башталгыч мектеп мугалимдери МКТны колдонуу менен окуу процессин жүргүзүү үчүн тиешелүү методикалык көрсөтмө даярдалды. Тактап айтканда, информациялык-компьютердик технологияны пайдалануу менен төртүнчү класста «Мекен таануу» жана «Математика» предметтеринде атайын электрондук иштелмелер даярдалды. Натыйжада, башталгыч мектеп мугалиминин МКТны колдонуу менен окуу процессин өтүүгө шарт түзүлдү.

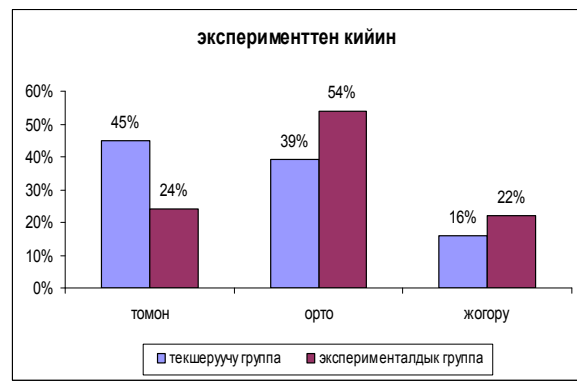
Диссертациялык изилдөөдө коюлган милдетке ылайык бир нече этаптагы педагогикалык эксперимент жүргүзүлдү. Абалды аныктоочу эксперимент Жалал-Абад облусунун Тогуз-Торо районунун мектептеринде жана Нарын облусунун бардык районунун мектептеринде жүргүзүлгөн. Мектеп мугалимдеринин арасында МКТны колдонуу зарылчылыгы, мугалимдердин МКТны колдонуу боюнча даярдыгы жана ошондой эле МКТны колдонуу менен окуу процессин жүргүзүүнүн теориялык жана практикалык маселелери боюнча социологиялык изилдөө жүргүзүлдү.

Ал эми негизги өзгөртүп түзүү эксперименти С. Нааматов атындагы Нарын мамлекеттик университетинде жана Талас мамлекеттик университетинде жүргүзүлдү. Эксперименталдык жана контролдук группаларды «Педагогика жана жана башталгыч билим берүүнү методикасы» адистиги боюнча окуган студенттер түздү. НМУдагы экспериментти изилдөөчү өзү жүргүздү, ал эми ТалМУда изилдөөчү менен бирге окутуучу Кошоманова Р. жүргүздү. Эксперимент 2006-2007 окуу жылынан 2008-2009 окуу жылында жүрүп, НМУнун эксперименттик группасында 53 студент, контролдук группада 49 студент, ал эми ТалМУнун эксперименттик группасында 33 студент, ал эми контролдук группада 29 студент катышкан.

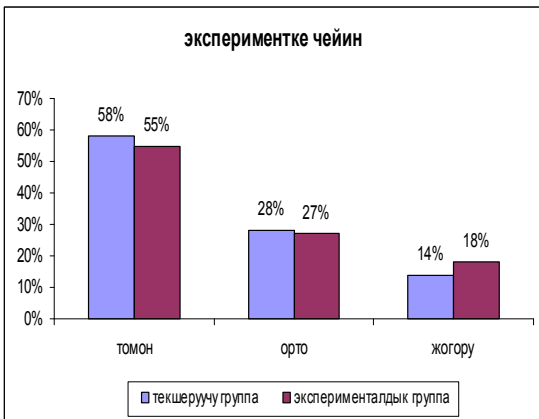
Эксперименттин жүрүшүндө МКТны колдонуу көндүмдөрү студенттер компьютерде аткара турган тесттик тапшырмаларды аткаруу деңгээлдери менен аныкталды. Тесттик жыйнак жыйырма тапшырмадан турат жана анын жыйынтыгы 100 балл менен белгиленген. Натыйжада, МКТны колдонуу көндүмдөрү үч деңгээлге ажыратылган: баштапкы - адаптациялоо деңгээли (60 баллга чейин); орто - өзгөртүп түзүү деңгээли (61 баллдан 89 баллга чейин); жогорку - изилдөө деңгээли (90 баллдан 100 баллга чейин). Педагогикалык эксперименттин жыйынтыгы 2 -сүрөттөгү гистограммалар менен берилди.

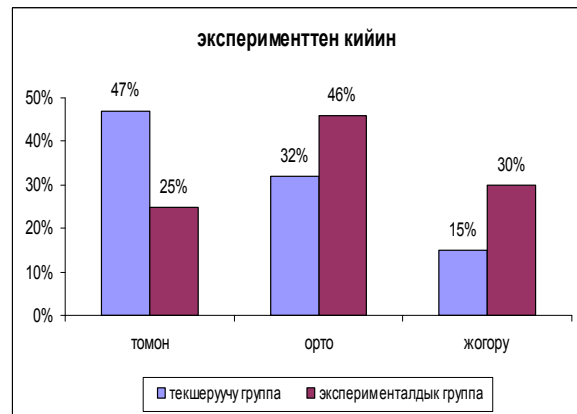
а) НМУ

б) НМУ

а) ТалМУ

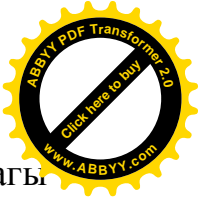
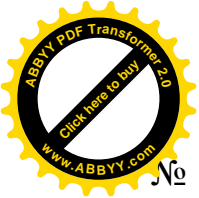

б) ТалМУ

2 – сүрөт. МКТны колдонуу көндүмдөрүнүн гистограммалары

Эксперименталдык иштин жыйынтыктарынын ишенимдүүлүгүн аныктоо үчүн χ^2 (“хи-квадрат”) статистикалык критерийи тандалган. Нарын жана Талас мамлекеттик университеттеринин контролдук жана эксперименталдык группаларынын студенттеринин МКТ-ни колдонуу көндүмдөрү экспериментке чейин НМУнун студенттери боюнча: $\chi^2_{yii} = 0,4106$, ал эми ТалМУнун студенттери боюнча: $\chi^2_{yii} = 0,3174$. Ушундай эле жол менен эксперименталдык жана контролдук группалар боюнча χ^2 критерийинин эксперименттен кийинки маанилерин алабыз. Эксперименталдык жана контролдук группалардын эксперименттен кийинки мүнөздөмөлөрүн салыштыруудан алынган жыйынтык төмөнкүдөй: $\chi^2_{эмн} = 6,6604$ (НМУ), $\chi^2_{эмн} = 6,4770$ (ТалМУ). Ал эми «хи-квадраттын» таблицалык мааниси $\chi^2_{0,05} = 5,99$ барабар. Натыйжада, эксперименталдык жана контролдук группаларды эксперименттен кийинки салыштыруу критикалык мааниден аз болду. Демек, келечектеги башталгыч мектеп мугалимдери МКТны колдонуу боюнча тиешелүү көндүмдөргө ээ болгондугу далилденди.

Диссертациялык изилдөөдө башталгыч мектеп мугалимдеринин МКТны колдонуу көндүмдөрүнүн кайтарым байланышты аныктоо экспериментти жүргүзүлдү. Эксперименталдык класста МКТны колдонуу көндүмдөргө ээ болгон НМУнун бүтүрүүчүлөрү окуу процессин жүргүзгөн. Нарын шаарынын

№ 1 Токтогул атындагы орто мектеби, № 8 Арстанбек Буйлаш уулу атындагы орто мектеби, № 5 Кычан Жакыпов атындагы орто мектеби, № 4 Э. Ибраев атындагы орто мектебинде төртүнчү класстарда педагогикалык эксперимент жүргүзүлдү. Эксперименталдык класста (82 окуучу) окуу процесси МКТны колдонуу менен жүргүзүлдү, ал эми контролдук класстарда (86 окуучу) окуу процесси кадимки тартипте өтүлгөн. Натыйжада көрсөтүлгөн мектептер боюнча “Мекен таануу” жана “Математика” предметтери боюнча окуучулардын **орточо билим сапатынын** өзгөрүшү таблицада берилди.

Таблица 2

Окуучулардын билим сапаты

№	Мекен таануу	Экспериментке чейин					Эксперименттен кийин				
		«2» баа	«3» баа	«4» баа	«5» баа	Билим сапаты	«2» баа	«3» баа	«4» баа	«5» баа	Билим сапаты
1	Контролдук класс	5%	43%	34%	18%	52%	4%	42%	35%	19%	54%
2	Эксперименталдык класс	4%	42%	35%	19%	54%	1%	37%	41%	31%	72%
№	Математика	«2» баа	«3» баа	«4» баа	«5» баа	Билим сапаты	«2» баа	«3» баа	«4» баа	«5» баа	Билим сапаты
1	Контролдук класс	5%	52%	28%	15%	43%	5%	50%	29%	15%	44%
2	Эксперименталдык класс	6%	54%	26%	14%	40%	2%	46%	35%	27%	62%

Башталгыч мектептерде жүргүзүлгөн педагогикалык эксперимент жалпы диссертациялык изилдөөнүн кайтарым байланыш катарында, МКТны колдонуу окуу процессинин натыйжалуу болушуна өбөлгө түзөөрүн дагы бир ирээт далилдеди.

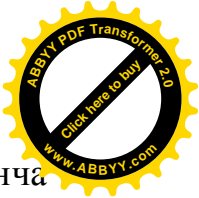
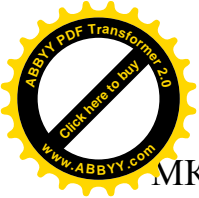
ИЗИЛДӨӨНҮН НЕГИЗГИ ЖЫЙЫНТЫКТАРЫ

1. Башталгыч мектепте окуу процессин натыйжалуу жүргүзүү үчүн МКТны колдонуу зарылчылыгы аныкталды. Мындан тышкары, башталгыч мектептин мугалими МКТны колдонуу көндүмү белгиленди. Башталгыч мектептин мугалиминин МКТны колдонуу көндүмдөрү - маалыматтык технологияларды окуу процессинин бардык этабында толук кандуу колдонуу мүмкүнчүлүгү болуп саналат. МКТны колдонуу көндүмдөрү үч деңгээлде аныкталат:

Баштапкы деңгээл – адаптациялоо деңгээли. Башталгыч мектептин мугалими даяр технологиянын негизинде МКТны окуу процессинде колдонот.

Орто деңгээл - өзгөртүп түзүү деңгээли. Башталгыч мектептин мугалими МКТны өз алдынча стандарттык колдонмо программаларды өзгөртүү менен МКТны окуу процессинде колдонот.

Жогорку деңгээл – изилдөө деңгээли. Башталгыч класстын мугалими

МКТнын бардык өзгөчөлүктөрүн толук өздөштүрүү менен бирге өз алдынча зарыл болгон программаларды түзүүнүн негизинде МКТны окуу процессинде натыйжалуу колдонот.

2. Изилдөөнүн жүрүшүндө келечектеги башталгыч мектеп мугалимдеринин МКТны колдонуу көндүмдөрүн калыптоо максатында «Маалыматтык жана компьютердик технологиялар башталгыч класстардын мугалиминин кесиптик ишмердигинде» аттуу атайын курс түзүлдү. Бул курс “Педагогика жана башталгыч билим берүү” адистигинде билим алган студенттерине арналат. Курстун жалпы көлөмү – 120 саат, анын ичинде лекция – 16 саат, лаборатория жана практика – 48 саат, өз алдынча иш - 56 саат. Атайын курс тогузунчу семестрде окутулат.

3. Башталгыч мектепте математика жана мекен таануу предметтеринин окутууда мектеп мугалимдери үчүн МКТнын негизинде окуу процессин жүргүзүүнүн электрондук колдонмосу даярдалды. Электрондук колдонмо AutoRunDesign8011incl программасынын жардамы менен түзүлүп өзүнө төмөнкүлөрдү камтыйт: а) МКТны колдонуу боюнча жалпы көрсөтмөлөр; б) окуу материалдарынын электрондук варианты; в) колдонмо программалар; г) окуу жетишкендиктерди баалоого арналган материалдар.

4. Келечектеги башталгыч мектептин мугалимдерин МКТны колдонуу көндүмдөрүнүн натыйжалуу калыптанышы студенттердин даярдык деңгээлдерин аныктоо менен белгиленди. Мындан тышкары, эксперименталдык топту аяктаган мугалимдердин МКТны колдонуу менен окуу процесстин жүргүзүлүшү окуучулардын билим сапатын 18 пайызга чейин жакшыртаары далилденди. Натыйжада илимий гипотезанын туура түзүлгөндүгү аныкталды.

Диссертациялык изилдөө башталгыч мектептин мугалимдеринин МКТны колдонуу көндүмдөрүн калыптоого арналды. Мындан кийинки изилдөөлөр башталгыч мектептерде МКТны түздөн-түз киргизүүнүн теориялык жана практикалык маселелерине арналса, анда республикабыздагы мектептердеги билим сапаты жогорулайт.

Диссертациянын негизги мазмуну жана жыйынтыктары автордун төмөндөгү эмгектеринде жарыяланды:

1. Омуралиев М.У. Компьютерные техники обучения как средство развития познавательных способностей студентов [Текст] / М.У. Омуралиев, С.К. Калдыбаев, М.М. Бекежанов. // Сборник научных трудов ИИМОП КГНУ и НГУ. – Бишкек, 1999. – С. 148-153.

2. Омуралиев, М.У. Термелүү кыймылдарын математикалык маятниктин компьютердик үлгүсү менен окутуу [Текст] / М.У. Омуралиев, Т.М. Сияев, В.Т. Бугубаева. // Материалы научно-практич конференции, посвященной 60-летию образования ИГУ им. К.Тыныстанова. – Каракол, 2001. – С.88-93.

3. Омуралиев, М.У. Башталгыч мектепке информатика предметин киргизүүнүн маселелери [Текст] / М.У. Омуралиев, Т.М.Сияев. // Известия ВУЗов. –2007. – №3-4. –С. 255-257.

4. Өмүралиев, М.У. Компьютердин жардамы менен кенже класстарды окутуунун жолдору [Текст] / М.У. Өмүралиев, Т.М. Сияев. // Илим жана жаңы технология: НМУнун 12 жылдыгына карата өткөрүлгөн 1-республикалык илимий-практикалык конференциянын материалдары. – Нарын, 2008. – С. 255-257.

5. Өмүралиев, М.У. «Маалыматтык жана компьютердик технологиялар башталгыч класстын мугалиминин кесиптик ишмердигинде» атайын курсунун түзүлүшү жана мазмуну [Текст] / М.У. Өмүралиев, Т.М. Сияев, Д.М. Ажыбаев. // Ж.Баласагын атындагы КУУнун ЖАРЧЫСЫ:9-Республикалык илимий-практикалык конференциянын материалдары. Бишкек, 2009. – С. 239-241.

6. Омурралиев, М.У. Функциональный уровень информационной культуры учителя начальных классов [Текст] / М.У. Омурралиев, Т.М. Сияев. // Известия ВУЗов. – 2009. – №5. – С. 265-267.

7. Өмүралиев, М.У. Маалыматтык технологиялардын башталгыч класстын мугалимдерин даярдоодогу орду [Текст] / М.У. Өмүралиев, Т.М. Сияев, Д.М. Ажыбаев. // Известие вузов. – 2009. – №6. – С.239-242.

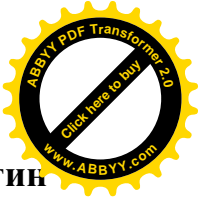
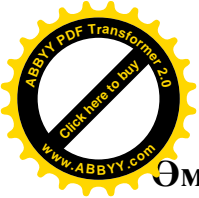
8. Омурралиев, М.У. Роль информационных технологий в подготовке учителей начальных классов в вузах Кыргызской Республики [Текст] /..... М.У. Омурралиев, Т.М. Сияев // Реализация воспитательных систем формирования патриотизма и гражданственности молодежи: опыт, проблемы, перспективы: труды международной научно-практической конференции. – Тараз, 2009. – С.218-222.

9. Өмүралиев, М.У. Маалыматтык технологиялардын жардамы менен башталгыч мектептин окуучуларынын таанып-билүүчүлүк кызыгуусун жогорулатуу [Текст] / М.У. Өмүралиев // Азыркы мезгилдин педагогу: теория жана практика: илимий эмгектердин жыйнагы. – Бишкек: Айат, 2010. – С.45-50.

10. Өмүралиев, М.У. Башталгыч мектептин мугалиминин маалыматтык-компьютердик технологияларды колдонуу көндүмүнүн компетенттүүлүгү. [Текст] / М.У. Өмүралиев // Азыркы мезгилдин педагогу: теория жана практика: илимий эмгектердин жыйнагы. – Бишкек: Айат, 2010. – С.51-55.

11. Омурралиев, М.У. Формирование информационной компетентности будущих учителей начальных школ [Текст] / М.У. Омурралиев, Т.М. Сияев // Социально-гуманитарные науки в системе образования. – Ташкент, 2010. – №3-4. – С. 83-85.

12. Омурралиев, М.У. Роль учителя в процессе информатизации системы образования [Текст] / М.У. Омурралиев // ВЕСНИК КГУ им. И.Арабаева: педагогика и психология республиканской научно-практической конференции. Бишкек, 2011. – С. 323-325.

Эмүралиев Марат Үсөнакуновичтин “Келечектеги башталгыч мектептин мугалимдеринин маалыматтык-компьютердик технологияларды колдонуу көндүмдөрүн калыптоонун дидактикалык негиздери” деген темадагы 13.00.01 - жалпы педагогика, педагогиканын жана билим берүүнүн тарыхы адистиги боюнча педагогика илиминин кандидаты окумуштуулук даражасын изденип алуу үчүн жазылган диссертациялык ишине

РЕЗЮМЕ

Түйүндүү сөздөр: маалыматтык-компьютердик технологиялар, МКТны колдонуу көндүм, көндүмдүн деңгээлдери жана каражаттары, кесиптик атайын курсу.

Изилдөөнүн максаты: келечектеги башталгыч мектеп мугалимдеринин МКТны колдонуу көндүмдөрүн калыптоонун дидактикалык негиздерин иштеп чыгуу жана аны практикага киргизүү.

Изилдөө методдору: изилдөөнүн проблемасын илимий-методикалык адабияттардан, психологиялык-педагогикалык анализден теориялык-методологиясы менен окуу; МКТнын мектептеги жана жогорку окуу жайындагы методикалык материалдарын, окуу колдонмолорун, программаларын, стандарттарын салыштырып анализдөө менен окуу; жогорку окуу жайында адистерди даярдоонун мазмунун жана түзүлүшүн аныктоо менен атайын документтерди, нормативдик документтерди анализдөө; педагогикалык эксперименттин жүрүшүндө колдонулган диагностикалык методдор (педагогикалык байкоо, сурамжылоо, анкета алуу, тест жүргүзүү жана маектешүү-ишмердүүлүктүн жыйынтыгынын анализи жана өзүн-өзү баалоо); өткөрүлгөн педагогикалык практикада колдонулган анализдин сферасы менен алынган маалыматтын аныктыгын далилдөө үчүн жыйынтыктоонун интерпретациясы

Изилдөөнүн илимий жаңылыгы жана теориялык мааниси:

- башталгыч мектепте маалыматтык-компьютердик технологияны колдонуунун зарылчылыгынын далилдениши;
- башталгыч мектептин мугалимдери «Маалыматтык жана компьютердик технологиялар баштапкы класстын мугалиминин кесиптик ишмердигинде» атайын курстун даярдалышы;
- башталгыч мектепте маалыматтык-компьютердик технологияны колдонуунун электрондук окуу колдонмонун мазмуну жана түзүлүшү;

Изилдөөнүн практикалык мааниси:

- даярдалган атайын программа педагогикалык адистиктер боюнча мугалимдерди даярдоодо атайын көндүмдөрдү калыптоо үчүн колдонулат;
- негизги мектепте маалыматтык-компьютердик технологияны колдонуу үчүн;
- атайын курстун башталгыч класстын мугалимдеринин кесибин жогоруулатууда колдонулушу.

РЕЗЮМЕ

диссертации **Омуралиева Марата Усонакуновича** на тему: «**Дидактические основы формирования у будущих учителей начальной школы навыков применения информационно-компьютерных технологий**» на соискание ученой степени кандидата педагогических наук по специальности **13.00.01.- общая педагогика, история педагогики и образования**

Ключевые слова: информационно-компьютерные технологии, навыки, формирование навыков применения ИКТ, уровни и средства навыков; специальный курс.

Цель исследования: разработка дидактических основ формирования навыков применения информационно-компьютерных технологии будущих учителей начальной школы и внедрение его на практику.

Объект исследования: процесс подготовки будущих учителей начальной школы в высшем учебном заведении.

Методы исследования: Теоретико-методологическое изучение исследуемой проблемы в научно-методических литературах, психолого-педагогический анализ; изучение методических материалов и сравнительный анализ учебных пособий, программ, стандарта информационно-компьютерных технологий в высшем учебном заведении и в школе; определение структуры и содержание, анализ нормативных и специальных документов подготовки специалистов в высшем учебном заведении; диагностические методы в педагогическом эксперименте (педагогическое наблюдение, анкетирование, тестирование, анализ результатов беседы и самооценка); интерпретация достоверности полученной информации из анализа результатов педагогического эксперимента.

Научная новизна и теоретическое значение исследования:

- обоснование необходимости применения информационно-компьютерных технологий в начальной школе;
- разработка специального курса “Информационно-компьютерные технологии в профессиональной деятельности учителя начальных классов”;
- содержание и структура электронного учебного пособия по применению информационно-компьютерных технологий в начальной школе.

Практическое значение исследования: организационно-методическое описание, технологические записки с научно-теоретическими положениями, а также результаты реальной деятельности педагогической практики в учебных заведениях, то есть разработанная специальная программа будет использоваться:

- для формирования специфических навыков при подготовке учителей по педагогическим специальностям;
- для применения информационно-компьютерных технологий в основной школе;
- для повышения квалификации учителей начальных классов.

RESUME

of Marat Usonakunovich Omuraliev's thesis work on the theme: "Didactic Basis of Skills Formation for Application of Information and Computer Technologies for Future Primary School Teachers" for a degree of Ph.D. in Pedagogy in the specialty 13.00.01. – General Pedagogy, History of Pedagogy and Education

Key words: Information and computer technologies, skills, skills formation for application of information and computer technologies, special course, special course modeling.

Purpose of Research: development of didactic basis for skill formation for application of information and computer technologies for future primary school teachers and implementation of it in practice.

Object of research: process of primary school teachers training at institution of higher education.

Methods of research: Theoretical and methodological study of the considered problem in scientific-methodological literature, psychological and pedagogical analysis; methodological materials and comparative analysis of training aids, programs of information and computer standard at institution of higher education and at school; determination of structure and content, analysis of normative and special documents for training of specialists at institution of higher education; diagnostic methods in pedagogical experiments (pedagogical surveillance, questionnaire survey, testing, analysis of conversation results and self-assessment); interpretation of the received information authenticity from analysis of pedagogical experiments results.

Scientific novelty of research:

- problems and conditions of application of information and computer technologies in primary school are determined;
- special training course is developed on the basis of information and computer technologies for teachers of primary schools;
- didactic basis of electronic training aid are developed in respect of information and computer technologies.

Practical importance of research: specially developed program is applied for formation of special skills under teachers training; distribution of the developed electronic didactical materials for other disciplines; application of special course due to skills improvement of primary schools teachers.

Нускасы 100 экз. Көлөмү 1,5 басма табак. Ченеми 60 x 84/16

“Айат” басмаканасында басылды.

Бишкек ш., Ташкен к., 60